

Tentamen medicum, inaugurale, de rubeola : quod annuente summo numine : ex auctoritate reverendi admodum viri, D. Gulielmi Robertson, S.S.T.P. Academiae Edinburgenae Praefecti : nec non amplissimi senatus academici consensu, et nobilissimae facultatis medicae decreto : pro gradu doctoratus, summisque in medicina honoribus ac privilegiis rite et legitime consequendis, eruditorum examini subjicit / Gulielmus Whitelaw, Hibernus, Art. Bac. Trin. Cool. Dub. ety Soc. Chem. Edin. Soc.

Contributors

Whitelaw, William.
University of Glasgow. Library

Publication/Creation

Edinburgh, 1786.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/d9mw3chc>

Provider

University of Glasgow

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The University of Glasgow Library. The original may be consulted at The University of Glasgow Library. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

4
TENTAMEN MEDICUM,
INAUGURALE,

DE
RUBEOLOA.

QUOD,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S.S. T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

GULIELMUS WHITELAW,
HIBERNUS,

Art. Bac. Trin. Coll. Dub.

Et

Soc. Chem. Edin. Soc.

Res duræ ——— me talia cogunt

Moliri ——— VIRGIL.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M, DCC, LXXXVI.

TENTAMEN MEDICUM
TRAVURALE

Dr. J. Gray - with best
wishes from his fellow Graduates
and Humb. Secy. M. White

ACADEMIE EDINBOURGHE
UNIVERSITY OF EDINBURGH
PRO GRADU DOCTORIS
IN MEDICINA
CUM SPECIE
CUM LAUDE
WILLIAMUS WILKINSON
HIBERNUS
Socius Chir. Edin. Soc. Regia.
Edin. 1811

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

RUBEOLA.

RUBEOLAM veteribus cognitam fuisse, ex scriptis eorum haud extat. Rhazes apud Arabicos medicus, qui versus finem saeculi post Christum sexti floruit, historiam ejus primo depinxit. In Egypto, regione calida, contagium ortum fuisse, fatis verisimile est. Dehinc in Asiam et Europam, tum a negotiatorum consuetudine, tum vero praesertim bellis sacris, decedente undecimo et ineunte saeculo duodecimo, serpsit. Deinde omnes regiones, quibus nunc vagatur, gradatim infestavit. In Britannia primo Sydenham, post eum vero Morton, Mead, aliique, de ea accurate differuere; et postremo Professor noster eruditus, cujus definitioni nitidae aequae ac perspicuae lubentissime assentior:

“Synocha contagiosa, cum sternutatione, epiphora, tussi sicca rauca. Tertio die, vel paulo serius, erumpunt papulae exiguae, confertae, vix imminentes, et post tres dies in squamulas furfuraceas minimas abeuntes *.”

Morbus hicce, qui ex contagione, his saltem diebus, originem semper ducit, haud secus ac caetera exanthemata, neminem bis in decursu vitae afficit. Tenellos praesertim adolescentes adoritur. Nulli vero aetati omnino parcat, modo contagioni quis sit obuius. Mense Januario plerumque epidemicus ingreditur, et ad vernum aequinoctium usque augetur. Posthac, eodem cursu deflectens, mense Julio omnino fere evanescit. Hac vero tempestate quanquam maxima ex parte graesatur, attamen omni tempore anni, adhibita contagione, certe appareat.

Hic, pariter ac omnes morbi febriles, tremoribus vagis incipit; frigore et calore alternatim per diem primum; secundo plerumque febris intenditur, et haec symptomata sese in conspectum produnt; anxietas, calor, sitis, nausea, appetitus prostratus, lingua albida sed humida, dyspnoea aliquando, tussis sicca et rauca, gravedo capitis et oculorum, somnolentia fere perpetua; humor acris ex naribus et ore stillat, et sternutatione, veluti si catarrho laboraret, aeger afficitur. Facies turgescit; eruptione jam instante, palpebrae tumescunt; ex oculis inflammatis lachrymae elabuntur, morbi instantis nuncii

• Vide Cull. Synopf. Nosol.

nuncii haud dubii; pulsus micat frequentior, et faciei pruritus supervenit; paroxyfmi epileptici infantulos interdum adoriuntur; vomitus nonnunquam adest, sed saepius diarrhoea, qua faeces subvirides dejiciuntur; ista vero infantes inter dentiendum praecipue aggreditur, quo tempore morbus semper acerbior. In rubeola, quam in aliis exanthematis, haemorrhagiae crebriores fiunt; sanguinis e naribus interdum, sed apud foeminas ex utero frequentius, profluvium evenit. Haematemesis, si fides scriptoribus, saepius quam in variola occurrit; si quando mulieres hystericas morbus adoriatur, instante menstruorum fluxu, deliquium animi, anxietas praecordiorum, spiritus difficilis, et globus hystericus aegram vexant; et, his praesentibus symptomatis, nunquam eminent eruptio. Symptomata jam recensita, si vel plura, vel etiam pauca, simul concurrant, morbum designant. Sed in diversis sunt diversa; aliquando usque ab initio morbi urgent, aliquando vero per unum alterumve diem vix sese manifestant; semper autem, eruptione instante, exacerbantur; haec plerumque quarto morbi die apparet; interdum, sed raro, ad quintum, nec defunt exempla, quibus ad diem decimum quartum usque fuit prolata. Papulae quam plurimae, pulicum vestigia referentes, faciem primo obsident, quae inde supra cervicem, thoracem, abdomen, caeterumque corpus, sese diffundunt. Hae papulae primo discretae, sensim coalescentes, speciem racemorum, quorum asperitas tactu solummodo detegi queat, fingunt. Hoc vero ad faciem
tantum

tantum spectat ; nam in reliquis partibus cutis rubore solum perfunditur. Tertio die color faciei vividus, qui per biduum perstiterat, vel etiam creverat, in subrubrum mutatur. Sextam circiter diem eruptio in faciem arefcit, et desquamatione cuticulae nunc facta, frontem asperam et squamosam est cernere, maculis in reliquo corpore amplis adhuc atque rubris manentibus. Sub die octava papulae in facie evanescent, et nono per totum corpus perficitur mutatio, quod speciem, quasi fursure sit coopertum, tum praebet. Hoc tempore prurigo univcrsa quoque obtinet.

Ex analogia rubeolam inter et variolam inferre liceat, symptomata febrilia, quae antea tanta vi saeviebant, eruptione jam patefacta, vel omnino evanescere, vel saltem remittere. Raro tamen fit, quin contra, febris perstat, seu etiam intenditur, non, nisi desquamatione prius superveniente, cessura. Tunc quoque, tum duratione tum effectu diversa, saepe permanet. Ex omnibus symptomatis vomitio sola remittitur, febre, spiritu difficili, tussi, oculorum affectione, somnolentia, et appetitu prostrato, adhuc perstantibus. Semper, manente febre, adest quoque tussis, et, crescente dyspnoea, aegro affectio pneumonica imminet; haec in ullo morbi stadio, potissimum vero desquamatione facta, contingat. Eodem tempore diarrhoea aliquando supervenit, quae diutius morata aegrum vexat, adeo ut vita in discrimine ponatur; interdum sed raro colica adest. Rubeolam, quam levem, saepe excipiunt phthisis, ophthalmia, angina pectoris, aliique morbi inflammatorii.

Hanc

Hanc speciem morbus plerumque fingit. Si bene acceptus fuerit, faustus fere fit exitus, aegro sensim ad pristinam sanitatem redeunte; regimine vero calidiore adhibito, symptomata ingravescunt; petechiae intervalla papularum obsident; papulae ipsae prius livescunt, deinde nigrescunt, et aeger, si morbus futurus sit funestus, sub die nono fato plerumque succumbit.

His vero, quae vim ejus adaugent, omnino praetermissis, morbus interdum adeo malignus se praestat, ut aeger semper in summo periculo versatur. Haec morbi species, a claro Watson in notationibus medicis sub nomine rubeolae putridae depicta, et indole et tractatu adeo ab illa discrepat, ut historiam sibi propriam jure vindicaret.

Ægrum summa debilitas repente invadit. Oculi inflammati humorem tenuem effundunt. Tussi, anxietate, somnoque turbato, agitatur. Secundo die febris quam maxime intenditur, dolore capitis vehemente et somnolentia supervenientibus, eruptio cito apparet. Nunc tussis et oculorum affectus ingravescunt. Pulsus fit parvus, debilis, et frequens; spiritus difficilis et laboriosa, absque expectoratione; fauces rubescunt; lingua foedet; sitis maxime urget; et cutis arefcit; signa febrilia, eruptio, et calor, aliis, alio tempore, plerisque vero intra diem quartum, abeunt, his cessantibus, caetera intenduntur; oculi, e quibus humor aqueus antea stillabat, exulceratione interdum dolent, quae etiam post morbum superstes aliquando adest; symptomata pectoralia, quae antea saeviebant, persistant adhuc, interdum vel ingravescunt;

vescunt; inquietudo et anxietas auferunt; expectoratio vel nulla vel exigua; sitis decrescit; pulsus fit celer, demissus, et irregularis; et debilitas, quae jam plurima aderat, nunc mire crescit, diarrhoea, qualis hoc tempore saepe accidit, superveniente. Quando in hac morbi specie mors accessura sit, haud facile dicamus; sed raro ante diem quartum evenit; patet ex dissectionibus eorum qui morbo interiere, in aliqua parte vel interna vel externa, praesertim in quibusdam abdominis sive thoracis visceribus, gangraenam vel sphacelum obtinuisse.

D I A G N O S I S.

EXANTHEMATA, cujuscunque fuerint generis, primo impetu eandem ut plurimum prae se ferunt speciem; inter ea rite dignoscere ad rem medicam maxime confert; cuique sua signa, et per haec diagnosis facile faciamus.

A variola dignoscatur sternutatione, oculorum defluetione, tussi sicca rauca, quae, eruptionem in illa semper, in hac nunquam, praegrediuntur. Tempore eruptionis, quod in rubeola semper tardius; indole, nam in rubeola papulae nunquam oculis patent, nec in supurationem abeunt, sed in squamulas, nulla cicatrice evidente relicta, decidunt. Adde, quod in variola, febris,
 quae

quae semper, eruptione facta, cessat, rubeolam per totum ejus decursum comitatur, et varios edit effectus.

E febre miliare rubeola, eo, quo fit eruptio, tempore, decernenda; vario enim in illa, in hac haud incerto plerumque die papulae patent; eruptio miliaris faciem nunquam occupat, nec fociae adfunt tuffis et sternutatio, quae semper rubeolam comitantur. In miliare pustulae magis eminent, et fluidum aquosum continent; odor foetidus e corpore exhalat, quod sensu molesto, quasi acicularum cutem pungentium, tunc afficitur; brevi tempore morbus finitur, et hanc sublatam altera excipit eruptio.

Ex scarlatina dignoscitur, indole quoque eruptionis, quae in rubeola pustulis leviter eminentibus sese exhibet; in scarlatina vero, ne minima quidem eminent eruptio, cute in hac maculis amplis rubris obtecta, coalescentibus adeo, ut totum corpus speciem induat rubram; nec tuffis nec signa catarrhalia, ut in rubeola, adfunt. Cynanche maligna, quae toties scarlatinam comitatur, alterum quoque discrimen praebeat.

A catarrho dignoscenda raucedine et siccitae tuffis; in catarrho enim laborantibus humida ut plurimum adest; affectione oculorum et sternutatione, quae in rubeola vi majore valent; natura praepollentis epidemici, si eodem tempore compertum habeamus, utrum antea morbum passus fuerat aeger, diagnofin semper maxime juvabit.

CAUSÆ REMOTÆ

IN praedispicientes et occasionales dividuntur.

Praedispositio huic morbo ex eo manifeste oriri videtur, quod aeger morbum nunquam passus fuerit; ab omnibus enim conceditur, neminem per vitam bis ei obnoxium esse, quibusdam placet, in corpore seminum morbi latere, et istud ad morbum excitandum contagioni conjunctum oportere. Unde autem accidit, eundem nunc contagioni impune objici, nunc vero contra affici? Plane igitur constat, statum quendam corporis contagioni majorem opportunitatem dare; quis sit status iste adhuc latet; quoniam vero experientia docet, omnia quae corpus debilitant, frigus nempe, timorem, anxietatem, fatigationem, venerem immodicam, ebrietatem, &c. corpori adhibita, huic morbo proclivitatem facere, nobis inferre liceat, statum istum ex debilitate oriri. Quomodo haec in corpus suos edunt effectus, facile intelligitur, circuitum sanguinis impediunt, vim muscularem minuunt, corpus pallidum inersque reddunt.

CAUSÆ OCCASIONALES.

CONVENIT inter omnes, contagium speciale ad hunc morbum excitandum solummodo valere. Modus quo in corpus humanum agit, adhuc latet. Diversae a diversis prolatae sunt theoriae, suos habet quaeque fautores, et quaeque ad signa explicanda impar invenitur.

Con-

Contagium, fluida corporis magis salina atque acria reddere, quidam putavere, et sic epiphoram et coryzam exponere conati sunt. Alii vero in fermentationem, fluida in suam naturam plus minusve convertentem, vitium contulere, et ex eo in superficiem ejecto, eruptionis oriri phaenomenon credidere. Ad has refellendas hypotheses, illud tantum sufficiat, sanguinem nempe ex vena hoc morbo laborantis detractum, a sanguine ullo alio morbo detracto inflammatorio, ne minime quidem discrepare.

CAUSA PROXIMA.

CUM causae remotae tam atra caligine implicantur, nil mirum, plurimas de causa proxima proferri hypotheses, quarum fortasse nulla signa explicare valet. Quidam contagionem pro causa proxima habent. Hoc mihi vero haud verisimile videtur; non enim facile intelligendum, quomodo fieri potest, ut uno tempore eadem res et pro causa proque effectu fit. Alii, diathesi phlogisticae in corpore existenti, causam adscribunt; hanc vero diathesin in aliis morbis, rheumatismo scilicet, cynanche tracheali, &c. absque signis rubeolae propriis adesse, plane constat. Multi ex fermentatione eam deduxere; et, ex analogia rubeolam inter et variolam, sententiam stabilitam existimarunt; quia enim

in utraque inventum fuit, contagionem quandam corpori applicatam, certo temporis spatio, eruptionem in superficiem excitare, nec inviti cogebant, hanc in corpus receptam, in humores more fermentationis agere, et eorum magnam partem ad suimetipsum indolem coaptare, quae, adjuvante vi naturae medicatrice, in superficiem postea ejecta, omnium morbi symptomatum rationem reddidit. Sed multa huic objicienda. Contagionem minime in humores receptam, experimentis patet; nam sanguis ex vena hoc morbo laborantis extractus, et cuti plurimorum qui morbo nunquam antea colluctati sunt applicatus, nullum edidit * effectum. Praeterea, quiete ad fermentationem excitandum opus est; eam vero in vivo corpore nunquam obtinere, omnino fatendum.

His diversis theoriis breviter recensitis, erroribusque eorum reiectis, quid mihi de hac re excogitanti, probabilius visum est, in medium nunc ferendum. Si ad tussim, raucedinem, aliaque signa catarrhalia, quae morbum incipientem semper comitantur, spectes, pulmones laryngemque primario laborare, inferre fas erit. Sequelis morbi, iisque, quibus in curatione utimur, remediis, perpensis, indoles ejus inflammatoria vix dubitanda; sed, quoniam partes membranaceae prae aliis inflammationi sunt obviae, pulmonum laryngisque membrana in rubeola afficitur. Ex partium consensu vero constat, membrana qualibet uno in loco inflammata,

* Vide Cullen et Young's M. S.

mata, per totum ejus extensum inflammationem serpere; ea vero tegumenta quae pulmones et tracheam obducunt, e cute externa reflectuntur, totam exinde cutem diathesis invadit phlogistica, quae, vi magna favens, in iis quae rubeolam constituunt papulis, sese exhibet. Hinc inferre liceat, causam esse proximam rubeolae, quandam vasorum, quae cutem obsident, actionem ex consensu ortam cutem inter et membranam, quae pulmones tracheamque obducit.

P R O G N O S I S .

IN hoc haud secus ac in aliis morbis, prognosis, ex signis urgentibus et praepollentis natura epidemici, pendet; si contagio non admodum epidemica grassetur, si neque signa catarrhalia nec febrilia magnopere urgent, eventum felicem adventurum, sperare fortasse fas erit. Libera atque blanda expectoratio mucī, absque gravi tussi deprompti, alvus modice soluta, urina copiosa, lenis diaphoresis, et regimen antiphlogisticum ab initio morbi adhibitum, faustum utplurimum praefagiunt eventum. Haemorrhagiae profusae semper mali sunt ominis. Epistaxis vero interdum febrile levamen adfert; cutis asperitas circa quintum morbi diem superveniens, nunc incepta desquamatione, spei quoque favet. Contra, vires plurimum prostratae, inquietudo
perpetua,

perpetua, extremorum frigus, sudores profusi, diarrhoea, delirium, dyspnoea valde urgens, deglutitio difficilis, nimia sanguinis profluvia, anxietas, dolores capitis et oculorum vehementes eruptionem mox insecuti, morbum lethalem fore praenunciant. Si subito recedat eruptio, si papulae livescant vel etiam pallefant, mors metuenda. Semper, testante claro Home*, quo serius in conspectum eruptio se prodit, eo plus adest periculi.

METHODUS MEDENDI.

Triples est in hoc morbo medendi consilium :

- 1mo, Diathesi phlogisticae occurrere.
- 2do, Signis catarrhalibus obstare.
- 3tio, Sequelis morbi infaustis obviam ire.

Ut amoveatur diathesis praecipue cavendum; diathesis enim imprimis periculosa urget. Eo spectant omnia quae vim arterialem minuunt, et causis externe stimulantibus obstant; venaesectio, scil. cathartica, et regimen antiphlogisticum.

In omnibus fere morbis phlogisticis, venaesectio plurimum est fidendum; vena enim secta, sanguifera maxime deplentur vasa. Nec pro copia, ulla adeo valet evacuatio. Sana haec praxis neutiquam in hoc morbo increpatur :

* Vide Home's Principia.

increpatur : Sed de eo, quo adhibeatur, tempore, certamen aliquod adortum est. Sydenham, et illum alii secuti, praxin in initio morbi omnino noluere; quippe quae eruptionem impediatur. Sed, ita rem sese non habere docet experientia; quin etiam constat, adhibita venaesectione, eruptionem non tantum non impediri, sed etiam accelerari: Ante eruptionem, si fieri posset, suadet Mead, papulis vero jam evolutis, rem salutiferam nullatenus praetermittere. Neutri omnino deditus, signis ingravescentibus, consulit vir eruditus et ingeniosus professor noster Cullen; in omni fere morbi stadio, tutam venaesectionem haud denegat; prudentius vero prolatam censet, donec, facta desquamatione, aeger maxime periclitaretur; tum enim, dyspnoea catarrhoque prementibus, imminent pneumonia aliique affectus inflammatorii: Tunc temporis plurima in hac evacuatione fiducia, totiesque repeti decet, quoties signa ingravescentia poscant.

Si, ineunte morbo, venaesectio necessaria judicetur, non nisi summa prudentia ea iterum uti fas est, ni depletus nimis et confectus aeger, qua postea sit opus, evacuationem sustinere non valeat; quo plus proficit venaesectio, sanguis ex orificio lato detrahetur; repentino enim flumine exsiliens, vasa citius deplentur, et major insequitur relaxatio.

Salutaris haec plerumque praxis; aliquando tamen est rejicienda. Hic vero symptomatis et diathesi phlogisticae consulat medicus, aetate, robore, et habitu, aegri
haud

haud omiffis. Si fymptomata ingravescant, diathesis urgeat, et aeger vigenti aetate corporeque valido fruatur, haud parca adhibeatur venaefectio; et toties etiam repetatur quoties neceffe fit. Sin vero tenellum, debilemque, et morbis jam praegreffis confectum, rubeola adoriatur, fi quoque ad putredinem fpectent fymptomata, a tali evacuatione omnino abftinendum. Si papulae livefcant, et peripneumonia, delirium, aut ftupor fimul fuperveniatur, vel cum pulfu pleno et duro, rejicietur eruptio, ad venaefectionem ftatim eft decurrendum. Diarrhoea, teftè Sydenhamo, morbum faepe excipiens, et caeteris remediis indomita, venaefectioni evicta ceffit.

Ad diathefin amovendam phlogifticam, proximum venaefectioni locum fibi vindicant cathartica; nec nifi laxantibus mitioribus opus eft, refrigerantibus praecipue, nempe, falibus mediis, decoct. tamarind. chryft. tartar. &c. quae per totum morbi decurfum adhibeantur; faeces enim, quae diutius moratae vim febrilem excitant, nec irritata alvo, ejicere valent. Longe funt arcenda purgantia draftica; nam propter acrimoniam inteftina irritant, febrem accendunt, et ad diarrhoeam, quae morbum decedentem faepe excipit, conferunt. Clyfmata emollientia quotidie injicienda, quippe quae alvum folutam tenent, diluentibus quoque fupplent; ideoque infantulis potum recufantibus praefertim profunt. Monet celeb. Monro, fe purgantibus per totum morbi decurfum cum fummo fructu ufum fuiiffe.

In morbis plerisque febrilibus, regimen multum prodesse antiphlogisticum, longa docet experientia. Regiminis istius pars magna est aër frigidus. Hicce recte an perperam in rubeola applicetur, inter medicos parum constat. Ad variolam fugandam plurimum frigus immissum juvat, et hinc haud minus in rubeola proficere rati sunt. Non tamen talem, qualem ex consimili morborum indole sperandum, res habuit eventum; nec mirum, si animo perpendes, quod frigus, cujus in febre ac eruptione sublevandis maxima utilitas, signis ab illo auctis catarrhalibus, pessime eventurum sit. Largius immisso frigore, papulas jamjam clarescentes refugere, probatum. Neque adhibito calore bene accidit; crescunt febris, anxietas, et spiritus difficilis; prostrato simul robore, deficiunt aegri vires, et vita quam maxime periclitatur. Haec pauca in animo volventes, colligere fas est, huic morbo mediam potius convenire temperiem, et ita rem sese habere, monet hodierna medicorum consuetudo. Quantum absque periculo fieri possit, aeger e lecto abstineat; nec cibo animali uti decet, quippe qui diathesin augeat inflammatoriam; hujus vicem dieta vegetabilis et refrigerans supplere debet; blanda sint pro potu liquida, praesertim mucilaginosae, atque ea tepida propinari oportet. Potu frigido careat, acidisque quibuslibet nisi maxime dilutis; haec enim assumpta tussim adaugent, et, facto vasculorum spasmo, pectoris insequeretur angina; nec cardiacis uti fas est, nisi signis ad putredinem pronis obviam ire, aut fessas aegri vires fovere, necesse sit.

2do, Signis catarrhalibus obfata.

Huic accommodantur emetica, opiata, veficantia, balneumque tepidum.

Febre qualibet incipiente, multum prodesse emetica, jam compertum habemus. In nulla, quam rubeolode, magis juvant. Vi fua anifpafmodica cutem laxant, humores ad fuperficiem propellunt, fymptomata catarrhalia quoque fubelevant, et, fpafmo vaforum exhalantium foluto, liberiores reddunt expectorationem; quin etiam humores, qui tracheam, laryngem, et bronchiam antea petebant, dimovent; poft venaefectionem propinata maxime profunt. Praecipua infantulis utilitas; plurima enim quam deglutiunt faliva, gravato ventriculo, multum eos infeftat. Tartar. emetic. nec ad faporem ingratus, longe inter ea eminet. Dum febris perftat eruptiva, hoc adhibendum eft remedium; et cavendum, ut alvum potius petat, dum eodem tempore lenem excitet diaphorefim. Longe praefat plenae vomitioni iftud confilium; diuturnioris enim eft effectus, nec feffus adeo aeger conficitur. Perafta jam vomitione, faepe accidit, papulas erupuiſſe, tuſſis fimul levata fuit, et tertio poſt eruptionem die, cuncta evanuerunt fymptomata. Si eruptioni intempetivius retroceſſae fupervenerint languor, dyſpnoea, et pulſus parvus, ad emetica decurrendum. Verumtamen, modo nil obftet, fanguinem prius mittere femper decet, ni, propter diatheſim phlogiſticam, vomitionem inflammatio topica excipiat.

Diarrhoea

Diarrhoea superveniens, emeticis adhibitis, ut plurimum cessat.

Quando sine periculo opiata adhibere est, praesentissima rei medicae auxilia praestant; inflammationem augere satis constat; in initio hujusce morbi minime itaque adhibenda. In stadio vero proVectiore, cum, evacuationibus praegressis et regimine antiphlogistico, symptomata sublevantur febrilia, si aeger insomnia, tussi, et inquietudine agitatur, utilitas eorum haud detractanda; somnum etenim, ad aegri vires reficiendas tam necessarium, inducendo, et irritationem, quae tracheam pulmonesque angit, et cujus causa tussis excitatur, compescendo, plurimum pollent. Nec a tali praxi adeo averfus abhorreat qui secum reputet, in peripneumonia et pleuritide morbis inflammatoriis, sanguine parum feliciter detracto, medicos haud parvi nominis Huxham, et De Haen, opiatis cum summo fructu usos fuisse. Quin et princeps ille medicorum Sydenham ipse est auctor, tussim, quae in rubeola adeo infesta adest, propinatis per totum morbum opiatis, leniri. Nec huic rei oppugnant, quae professori nostro Cullen visa sunt; ait enim vir ingeniosissimus, pacata tussis, malorum minutum esse periculum, quae alioquin ex pulmonibus saepe quassatis immineant. Ad sudorem excitandum (si quando sit necessarium) opiata antimonio conjuncta, multi laudibus efferunt. Scillae, seu tart. emet. ne mucii spissitudo nimia sit, obstant.

Praeter remedia jam dicta, commodi aliquid afferunt vesicantia; quocunque enim admoveantur, strictam cu-

tem solvunt. Nec partem, cui applicentur, tantummodo juvant; tota etenim ex consensu laxatur cutis, unde humoribus transitus liberior patet; tussim praeterea et dyspnoeam levant. Si expectantis vota medici papulae segnius erumpentes frustrentur, vel si intempestivius recedant, laeta pariter fortuna vesicatoriis utimur. Ea inter scapulas et ad latera admovendi auctor est Cullen. Excepta ab angina rubeola, nuchae vesicatorium adhibere par est. Ad peripneumoniam debellandam profunt quoque. In stadio vero morbi provecto, scil. circiter diem nonam, quando aegrum febris et tussis plerumque molestiores vexant, maxima est utilitas. His malis ingruentibus, sanguine, pro viribus aegri, detracto, et vesicatoriis, obiam ire oportet; et sic tum phlegmasiam, tum diarrhoeam imminentem, deprecare liceat.

Balneum tepidum in hoc morbo plurimum prodesse, satis constat; cutem laxat, tensionem corporis aufert, eruptionem tardius prodeuntem accelerat, seu repressam elicit. Cavendum vero, aquae temperiem, gradus xcviij thermometri Fahrenheitiani, i. e. calorem sani corporis, haudquaquam exsuperare, ne febris stimulo accensa ingruat. Quinetiam balneum tepidum, cujus in paroxysmis epilepticis, quae interdum variolam comitantur, levandis, summa utilitas, eundem quoque effectum in rubeola praestare, conjicere fas est.

3tio, Sequelis morbi infaustis obviam ire;

a. Infitione si fieri possit.

b. Regimine, morbo jam exacto, idoneo.

a. Semper iustis laudibus variolarum efferenda infitio; eandem quoque in rubeola usurpari posse optandum est, felicem pariter exitum forsitan habituram. Quousque fieri possit, dictu difficillimum est. Nec litem dirimunt quaecunque, usque in hanc diem, viri ingeniosi de ea retentavere. Inter primos eminet professor noster illustris * Home. Hominum sane commodis laudandus consuluit; verumenimvero, dum suorum saluti studiosus inserviret, num medicum humanissimum vana species illuserit? Eadem enim, nec eodem eventu, medici perspicacissimi Cullen et Young experti sunt. Alium, quo contagionem inferere liceat, modum proposuit celeberrimus Monro. Jubet enim, facto, in quavis corporis aegroturi parte, vulnuscule, gossypium, materie e papulis maturis discerpta, imbutum, immitti; ratus inde morbum disseminari posse, absorpta scilicet a lymphaticis materia contagiosa. Fundamento vero lubrico adhuc innititur sententia, quippe quae ex nullis comprobata sit tentaminibus. Alii de hac re alias, vanas quidem, ut credo, sententias in medium protulere. De his autem differere mihi non propositum.

b. Post morbum exactum cathartica olim adhibebant medici, rati scilicet, materiem morbillosam corpori peritus infidentem, tali regimine ejiciendum; sed ista, hodi-

erna

* Vide Home's Clinical Experiments.

erna die, adeo exolevit consuetudo, ut de ea aliquid agitare supervacaneum foret.

Ne omnino ejusdem, qua aeger usus fuisset, prudentiae, jam convalescens obliviscatur. Fructibus eum mitibus et lacte vesci oportet; assidue promovenda diaphoresis, tum vestitu calido, tum etiam exercitio, si tempus sit ferenum. Frigus, quippe quod signa catarrhalia accendat, effugiendum. Libri arceantur, caeteraque quibus intenti nimis oculi exercentur; hinc enim ophthalmiae periculum. Febri leviori tussique adhuc perstantibus, per venaesectionem parcam quidem, saepius vero repetitam, per emetica, atque alia, quae supra recensuimus, remedia, obviam ire oportet.

Ea medendi ratione breviter recensita, quam saluberrimam, modo inusitati nihil prae se ferat morbus, hodierni medici jactavere; superest me de ista, quam putridam rubeolam vocant, pauca differere. Nec specie tantum, sed tractatu, ab altera discrepat; venaesectio enim, cujus in rubeola vulgari maxima est utilitas, in putrida semper effugienda; quippe quae debilitatem plurimum augeat.

Emeticum, primo morbi ingressu, adhibere prodest, non quod actio ejus cognita sit, cujus vero utilitas satis ab experientia comprobata: sed effectibus debilitatis obviam ire, praecipue consultu opus est, quod tonicis et stimulantibus adhibitis cavendum; tum ex iis, quae jam adsunt aegro, anhelitu, et tussi, tum ex ea, quae periculosa imminet, pneumonia, de ancipite plerumque corticis Peruviani usu ambigitur; praestantissimum ve-

ro remedium haud cunctanter affero; et in tinctura, decoctione, aut pulvere usurpandum. Sin vero aegri stomachus eum haud moleste ferat, pulvis prae caeteris habendus. Monet clar. Watson, dyspnoea et tussi urgentibus, minime adhibendum esse; quippe qui haec molestiora reddat; in loco vero ejus, radicem serpent. Virgigian. tutius usurpandam; corticem vero imminuta copia tute exhiberi posse, mihi videtur; nec ullum nisi ratione virium inesse discrimen.

Stimulus vinum jucundissimus, et palato plerumque gratum, caeteris anteponendum. Illud vel dilutum vel merax propinandum. Quoniam vero quorundam ventriculis vinum gravius, ad spiritus ardentis, cum aqua commistos, fugiendum.

Aurantiorum succus, refrigerans scilicet, et linguae fauciumque siccitati inimicus, plerumque juvat. Sit cibus levis et concoctu facilis.

In primo morbi stadio, dum corpori vires adhuc aliquae superfint, si sicca et fervida sit cutis, corpus in balneum tepidum immitti prodest.

F I N I S .

